

Háború és forradalom testvérek

KÖNYVKRITIKA - LXIII. évfolyam, 4. szám, 2019. január 25.

Romsics Ignác: A nagy háború és az 1918-1919-es magyarországi forradalmak. Válogatott tanulmányok. Helikon Kiadó, Budapest, 2018, 331 oldal, 4499 Ft

Ma ebben az országban rengeteg értelmiségi, publicista, de történész is politikusi intenció szerint jár el, amikor az 1918-19-es eseményeket *nem* tekinti forradalomnak. Ezért a 2016-ban keletkezett zárótanulmány különös jelentőséggel bír. A kései dualizmus feszültségeinek rövid bemutatása után a fronton harcoló hadsereg forradalmasodására tér át, amire rátett egy lapáttal az orosz bolsevizmus. A kérdés nagyságrendjének érzékeltetésére fontosak a számadatok: 1917 novemberében Budapesten 100 ezer munkás tüntetett, 1918 őszéig orosz hadifogságból mintegy 300 ezren tértek haza, kiknek nagy része a leninizmus hatása alatt állt. Romsics módszere, hogy mikrotörténelmi adatokkal igazolja a történelmi trendet: a tiszántúli Kunhegyes községbe 1918 októberéig 302 fő tért haza Oroszországból! A szerző nem tagadja meg az eseményektől a „forradalmi” jelzőt, amelyekben az irányítás és politikai artikuláció a fővárosi pártokhoz kötődött.